

fige, at Statens Borgere ligefrem drives til at omgaaes saaledes med disse hellige Ting, og derved vanhellige dem. Jeg skal ikke videre tale om, at man paa andre mere fremtrædende Maader, endogsaa i den nyere Tid, har søgt at indskrænke denne Lovbestemmelse om Enfers Ret til at hensesidde i Mandens Fæste; saaledes har i den Henseende ogsaa Universitetsbestyrelsen givet et lysende Exempel. Det er almindelig bekjendt, at Sorø Akademies Bestyrelse har begyndt for ikke mange Aar tilbage at udstede saadanne Fæstebreve for Gaarde, som kun skulle gjælde for Fæsteren og hans **nubavende** Kones Levetid (Jesperseu: Det gjælder ikke). Jeg har ikke sagt, at det gjælder, men jeg vilde oplyse de Bestræbelse, der foreligge, for at gjøre sig Fæstegaardene saavel med Hensyn til Enfernes Giftermaal, som paa anden Maade, saa indbringende som muligt. Den ærede Rigsdagsmand vilde svække et af mig tidligere nævnt Exempel paa, noget Lignende, idet han anførte, at vi ikke kunde støtte os væsentligt til det, da man ikke vidste, hvad Værd der kunde være i de paagjældende Jorder; men dette viser, at den ærede Rigsdagsmand opfatter Exemplet feilt, thi jeg klager ikke over, at man har forlangt for Meget af Manden efter Konens Død, jeg har kun klaget over, at der forlangtes for Meget i hendes Levetid, thi hun havde jo Lov til at blive siddende ved Jorden i sin Levetid for en meget ringe Afgift, og at man har forlangt, at hun, for at blive gift, skulde give 22 Tønder Byg mere om Aaret. Men der er een Omstændighed til, med Hensyn til hvilken det vistnok nærmest maa tilregnes mig, at den ikke tidligere er fremhævet, og som meget skærper dette Exempel. Jeg skal nævne det her, da Exemplet altid har været bragt paa Tale. Den Mand, med hvem Enken vilde gifte sig, maatte nemlig ikke faae Fæstebrev, men kun Forpagtningscontract, istedetfor at hun sidder paa Fæstebrev. Afgiften skulde forhoies til den oftnævnte Størrelse, og han skulde derhos kun have en Forpagtningscontract. Jeg skal dog endnu nævne et andet Exempel paa, hvorledes man har betragtet dette Forhold med Fæsteenters Giftermaal, og ikke undseet sig ved at gjøre sig det

saa fordeelsagtigt som muligt; det er nemlig bekjendt, at Fæstelovgivningen ikke gjælder for Huse, og man har derfor Exempler paa Leiecontracter, der have den Clausul, at dersom en Enke efter sin Mand's Død ikke inden et halvt Aar skaffer sig en ny Mand, skal hun strax flytte ud af Huset. Der sætte de hende altsaa Kniven paa Struben, og tvinge hende til Giftermaal. Dette Exempel har jeg anført af mange andre for at vise, hvorledes man trindtom i Landet speculerer i Enfers Giftermaal, og naar nu dette er vitterligt, kan jeg ikke forstaae, hvorledes man kan sige, at dette ikke er en Gjenstand af den Vigtighed, at man jo bør søge at hjælpe paa den ved en ny Lov, og i den Overbeviisning er jeg kommen, at dette er et af de Tilfælde, som fuldstændigt og nok saa fuldkomment maaffee som noget Andet, kræver, at der griebes ind med en Lovbestemmelse.

Fra en æret Rigsdagsmand, der igaar drev sin jurioiske Spidsfindighed til den alleryderste Uderlighed, fremkom der et Par Bemærkninger, som jeg dog kunde have Lyft til at oplyse noget nærmere. Hans almindelige Talemaader, som han udslynger næsten hver Gang der er Tale om Landbosforhold, s. Ex. „at tage fra En og give til en Anden,“ skal jeg ikke opholde mig ved; thi det er engang blevet et saadant „Stiford“ for ham, at det maaffee kommer frem mangan en Gang, uden at den ærede Rigsdagsmand selv veed af det; men derimod anførte han som en Indvendig mod dette Forslag, at Godseieren i det Tilfælde selv bliver unddraget fra enhverformhelt Bestemmelse med Hensyn til den vedkommende Person, hvem Gaarden bliver overdraget til, medens han, naar han bortkæster en Gaard, i andre Tilfælde kan bestemme sig imellem forskjellige Personer. Men næst at bemærke, at denne Person jo ikke fik Retten til at blive paa Gaarden og drive den længere end den Enke, som han giftede sig med, levede, skal jeg spørge, om Godseieren da har nogenformhelt Bestemmelsesret med Hensyn til hvem denne Enke skulde være; de have Ret til at bestemme sig med Hensyn til Fæsteren, men om Fæsteres Enker, eller hvem der eventuelt skulle blive deres Enker, have Godseieren dog hidtil, Gud